

Správa o výsledku kontroly účtovných a finančných výkazov vo vzťahu k vykázaným výsledkom hospodárenia ostatných subjektov verejnej správy za rok 2009 v Trnavskom samosprávnom kraji

Kontrola bola vykonaná v súlade s Plánom kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) na rok 2010.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť správnosť, zákonnosť a spoľahlivosť vykazovaných súm v účtovných a finančných výkazoch k 31.12.2009, ktoré sú podkladom pre hodnotenie výsledkov hospodárenia ostatných subjektov verejnej správy.

Predmetom kontrolnej akcie boli

- postavenie a charakteristika samosprávneho kraja,
- rozpočet samosprávneho kraja,
- účtovná závierka,
- charakteristika a účinnosť vnútorného kontrolného systému.

Kontrola bola vykonaná v kontrolovanom subjekte Trnavský samosprávny kraj, (ďalej len „TTSK“) za kontrolované obdobie rok 2009.

Počas výkonu kontroly bolo zistené

1. Postavenie a charakteristika samosprávneho kraja

TTSK je právnická osoba, ktorá v zmysle zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o samospráve VÚC“) samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami, zabezpečuje a chráni práva a záujmy obyvateľov kraja. Sídлом TTSK je mesto Trnava.

K 31.12.2009 bolo v pôsobnosti TTSK 41 príspevkových organizácií, 60 rozpočtových organizácií, jedna spoločnosť s ručením obmedzeným, tri akciové spoločnosti (nemocnice), jedna nadácia a 15 záujmových združení právnických osôb.

2. Rozpočet samosprávneho kraja a dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri plnení príjmov a čerpaní výdavkov rozpočtu

Rozpočet TTSK na rok 2009 bol uznesením Zastupiteľstva TTSK zo dňa 29.10.2009 schválený ako vyrovnaný, pričom bežný rozpočet bol schválený ako prebytkový a kapitálový rozpočet ako schodkový. Vyrovnanie rozpočtového schodku kapitálového rozpočtu bolo kryté z rezervného fondu a návratnými zdrojmi financovania. Po schválení rozpočtu bol vykonaný rozpis na príspevkové organizácie a rozpočtové organizácie v pôsobnosti TTSK.

Zmeny rozpočtu schvaľuje Zastupiteľstvo TTSK s výnimkou zmien, ktoré môže schváliť predseda TTSK. Uznesením zo dňa 31.10.2007 Zastupiteľstvo TTSK splnomocnilo predsedu TTSK rozhodovať o zmenách rozpočtu do výšky 10 % z upraveného rozpočtu v príslušnom rozpočtovom roku v zmysle § 11 ods. 2 písm. d) zákona o samospráve VÚC. V priebehu rozpočtového roka 2009 bolo schválených päť úprav rozpočtu. Úpravy rozpočtu č. 1, 2, 3, 4 boli schválené predsedom TTSK a úprava č. 5 bola schválená Zastupiteľstvom TTSK.

Kontrolou kapitálových a bežných výdavkov bolo zistené

TTSK uhradil za vykonané stavebné práce v priestoroch strednej odbornej školy v Trnave a za zhotovenie križovatky ciest a miestnych komunikácií sumu 265 254,61 EUR¹. Podľa zmlúv o dielo (ďalej len „ZoD“) boli dodávatelia stavebných prác povinní vyhotovovať súpisy skutočne zrealizovaných prác, ktoré mali tvoriť prílohu faktúr. K faktúram neboli priložené súpisy skutočne vykonaných prác, čím TTSK nevedol účtovníctvo preukázateľne, konal v rozpore so ZoD a zároveň s § 8 ods. 4 a § 32 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“).

Dodávateľ servisných služieb vystavil faktúru v celkovej sume 3 160,06 EUR za opravu osobných motorových vozidiel. K faktúre nebol priložený súpis skutočne vykonaných prác, ktorým by bola preukázaná cena za vykonanú prácu a aký materiál bol použitý na opravu vozidiel, čím TTSK nevedol účtovné záznamy preukázateľne v zmysle § 8 ods. 4 a § 32 ods. 1 zákona o účtovníctve.

TTSK bola vystavená faktúra od obchodnej spoločnosti, dodávateľa novín a časopisov. Kontrolou účtovných dokladov bolo zistené, že objednávka na dodanie novín a časopisov bola vystavená 15 dní po vystavení faktúry. Neskorým vystavením objednávky bol porušený § 8 ods. 1 zákona o účtovníctve. Z uvedených nezrovnalostí vyplynulo, že vykonanie predbežnej finančnej kontroly podľa zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o finančnej kontrole a vnútornom audite“) bolo nedôsledné a formálne.

Dotácie pre fyzické a právnické osoby z rozpočtu TTSK

TTSK vydal Všeobecne záväzné nariadenie (ďalej len „VZN“) o poskytovaní dotácií z rozpočtu TTSK. Podľa VZN dotácie možno poskytnúť právnickým osobám okrem právnických osôb, ktorých zakladateľom alebo zriaďovateľom je vyšší územný celok a fyzickým osobám, podnikateľom, ktorí majú sídlo alebo trvalý pobyt na území TTSK. Žiadatelia o dotácie podávali žiadosti na základe piatich výziev. Bolo preverených päť projektov z každej výzvy, t. j. 25 projektov v celkovej sume 68 872,80 EUR.

Kontrolou bolo zistené, že TTSK poskytlo občianskemu združeniu (ďalej len „OZ“) so sídlom v Trnave dotáciu vo výške 3 500,00 EUR. V zmysle Podmienok a termínov finančných projektov (ďalej len „Podmienky“) boli žiadatelia povinní mať zmluvy uzatvorené do 12.06.2009. TTSK uzatvoril zmluvu s OZ dňa 29.06.2009, čo nebolo v súlade s Podmienkami. Podobný nedostatok bol zistený aj v ďalších 12-tich prípadoch.

3. Účtovná závierka a spoľahlivosť účtov a správnosť účtovných operácií

TTSK ku dňu 31.12.2009 vykazoval na účte 042 – Obstaranie dlhodobého majetku stav vo výške 1 608 949,24 EUR. Kontrolou bolo preverených šesť obstaraní, pričom bolo zistené:

- v roku 2007 bola dodaná TTSK výpočtová technika v celkovej sume 327 206,15 EUR, z ktorej bola časť uhradená z kapitálových a časť aj z bežných výdavkov, čo nebolo v rozpore so zákonom č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. K 31.12.2009 bola na účte 042 nezaraďená výpočtová technika v celkovej sume 36 425,09 EUR,

- v roku 2008 bola odovzdávacím protokolom prevzatá druhá dodávka výpočtovej techniky v sume 66 906,00 EUR, z tejto hodnoty bola na účte 042 k 31.12.2009 vedená výpočtová technika v celkovej sume 8 736,35 EUR.

V oboch prípadoch TTSK nezaradil výpočtovú techniku do majetku kraja a do užívania, čím TTSK nepostupoval podľa Smernice o evidovaní, oceňovaní a odpisovaní dlhodobého majetku, zároveň porušil § 8 ods. 1 zákona o účtovníctve a § 7 ods. 2 písm. a) zákona č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o majetku VÚC“).

Kontrolou evidencie a stavu vymáhania pohľadávok bolo zistené

K 31.12.2009 bola na účte 318 - Pohľadávky z nedaňových príjmov vedená pohľadávka v sume 1 902,75 EUR. Kontrole NKÚ SR neboli predložené záznamy, ktoré by preukazovali skutočnosť, že bola vymáhaná istina alebo úroky z omeškania, čím kontrolovaný subjekt nepostupoval v zmysle smernice Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom TTSK (ďalej len „Zásady hospodárenia“), podľa ktorej je TTSK povinný dbať na to, aby nedochádzalo ku škode tým, že pohľadávky samosprávneho kraja nie sú riadne a včas od dlžníkov vymáhané.

TTSK k 31.12.2009 vykazoval na účtoch pohľadávok celkovú sumu 203 862,00 EUR. V tejto sume boli zahrnuté preplatky z vyúčtovania, refundácie, nedoplatky z nájmov, z predajov nehnuteľností, krátkodobá finančná výpomoc, príspevok na stravné lístky, preplatky na dani z príjmov, poisťné udalosti, finančné záruky za platobné karty a pohľadávky prevzaté zo zrušenej školy vo Voderadoch a zrušenej Polikliniky Šamorín. Kontrolou neboli zistené porušenia zákona o účtovníctve.

Kontrolou nakladania a hospodárenia s majetkom TTSK bolo zistené

Na základe schváleného „Návrhu na naloženie s vyradeným hnutel'ným majetkom na účte 023 - dopravné prostriedky a iné motorové vozidlá vr. príslušenstva“ (ďalej len „Návrh“) bolo o. i. rozhodnuté o vyradení nákladného vozidla značky Fiat Ducato z evidencie majetku. Podkladom na posúdenie nevyužitia prebytočného, resp. neupotrebitel'ného majetku mal byť aj znalecký posudok.

Kontrolou bolo zistené, že TTSK nepriložil k Návrhu znalecký posudok, čím porušil Zásady hospodárenia, podľa ktorých súčasťou návrhu musí byť znalecký posudok, ak sa jedná o prebytočné alebo neupotrebitel'né motorové vozidlá.

Na základe Návrhu bol z evidencie majetku vyradený dopravný prostriedok, traktor značky ZETOR 8145. Znaleckým posudkom bol uvedený hnutel'ný majetok ocenený sumou 4 420,70 EUR. Právnická osoba, obec ponúkla za odkúpenie prebytočného majetku sumu vo výške 50 % znaleckej ceny, t. j. 2 210,71 EUR. Kúpnu zmluvou medzi predávajúcim TTSK a kupujúcim, obcou bol hnutel'ný majetok predaný za sumu 1 128,59 EUR.

Na základe Návrhu bol z evidencie majetku vyradený dopravný prostriedok, autobus značky Karosa LC 735.40. Znaleckým posudkom bol hnutel'ný majetok ocenený sumou 6 400,32 EUR. Kúpnu zmluvou o predaji hnutel'ných vecí medzi predávajúcim TTSK a kupujúcim právnickou osobou, obcou bol hnutel'ný majetok predaný v sume 890,12 EUR.

Tým, že TTSK predal uvedený hnuiteľný majetok za nižšiu sumu ako bol ocenený v znaleckých posudkoch, nepostupoval v zmysle Zásad hospodárenia, podľa ktorých je samosprávny kraj povinný svoj majetok zveľaďovať, chrániť, zhodnocovať.

V obidvoch prípadoch TTSK nepostupoval hospodárne, čím bol porušený § 19 ods. 6 zákona č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách“).

TTSK ako obstarávateľ uzatvoril so stavebnou firmou zmluvu o dielo na realizáciu výstavby okružnej križovatky v Hlohovci. Stavba bola na základe preberacieho protokolu odovzdaná v roku 2006. Obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v Trnave (ďalej len „Obvodný úrad“) vydal povolenie k predčasnému užívaniu stavby s platnosťou do 31.12.2007. Predmetná križovatka bola ku dňu 31.12.2009 naďalej v užívaní bez kolaudačného rozhodnutia, čím TTSK porušil § 76 ods. 1 a § 83 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“), podľa ktorých dokončenú stavbu možno užívať len na základe kolaudačného rozhodnutia a do 15 dní po odovzdaní stavby je stavebník povinný podať návrh na kolaudáciu.

Kontrolou vykonanej inventarizácie majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov boli zistené nasledovné skutočnosti:

- v inventúrnych súpisoch niektorých účtov nebolo uvedené sídlo účtovnej jednotky, deň začatia a deň skončenia inventúry, podpisový záznam hmotne zodpovednej osoby za príslušný druh majetku, meno, priezvisko a podpisový záznam osôb zodpovedných za zistenie skutočného stavu majetku a rozdielu majetku a záväzkov, čo nebolo v súlade s § 30 ods. 2 písm. a), b), e), i) zákona o účtovníctve,
- kontrolnej skupine nebol predložený inventúrny súpis k účtu 094 – opravná položka k nedokončenému DHM. TTSK ako účtovná jednotka nepostupovala v zmysle § 30 ods. 2 zákona o účtovníctve tým, že neporovnala pri účte 094 stav majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov so stavom v účtovníctve a nevypracovala inventarizačný zápis, t. j. účtovný záznam, ktorým sa preukazuje vecná správnosť účtovníctva a musí obsahovať zákonom stanovené náležitosti.

4. Charakteristika a účinnosť vnútorného kontrolného systému

Predbežná a priebežná finančná kontrola v kontrolovanom období bola vykonávaná poverenými zamestnancami samosprávneho kraja v zmysle zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite.

V oblasti vnútornej kontroly vykonávanej útvarom hlavného kontrolóra (ďalej len „útvar HK“) bolo zistené

V povereniach na výkon kontroly bol uvedený nesprávny paragraf (§ 89 namiesto správneho § 128) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), podľa ktorého sa zamestnanci pri výkone považujú za verejných činiteľov.

Predložené zápisnice o prerokovaní správ neobsahovali potvrdenie kontrolovaného subjektu o vrátení dokladov a písomností poskytnutých útvaru HK na vykonanie následných finančných kontrol, čím útvar HK nekonal v súlade s § 22 ods. 3 písm. e) zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite, podľa ktorého kontrolný orgán je povinný o prerokovaní správy vypracovať zápisnicu, ktorá musí obsahovať i potvrdenie kontrolovaného subjektu o vrátení dokladov a písomností poskytnutých na vykonanie následnej finančnej kontroly.

Vybrané správy neobsahovali lehoty na podanie námietok ku kontrolným zisteniam, čím kontrolovaný subjekt porušil § 17 písm. k) zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite, podľa ktorého správa okrem iného obsahuje stanovenie lehoty na podanie námietok ku kontrolným zisteniam.

Na základe § 19e ods. 1 bod c) zákona o samospráve vyšších územných celkov predložil hlavný kontrolór na zasadnutí Zastupiteľstva TTSK dňa 27. mája 2009 stanovisko k Záverečnému účtu TTSK za rok 2008, čím si v požadovanom termíne splnil svoju zákonnú povinnosť.

Zhrnutie

Kontrolou účtovných a finančných výkazov za rok 2009 boli zistené viaceré porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov, najmä zákona o účtovníctve, zákona o majetku vyšších územných celkov, zákona o rozpočtových pravidlách, zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite a stavebného zákona. Boli zistené aj porušenia interných predpisov TTSK, a to smernice Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom TTSK, smernice Evidovanie, oceňovanie a odpisovanie dlhodobého majetku a evidovanie a oceňovanie drobného majetku a zásob, VZN o poskytovaní dotácií.

Najviac nedostatkov bolo zistených v oblasti dodržiavania zákona o účtovníctve, kde boli zistené nedostatky v oblasti nesprávneho, neúplného a nepreukázateľného účtovníctva, keď neboli k faktúram predložené súpisy skutočne zrealizovaných prác, pri zaradovaní dlhodobého majetku a pri vykonávaní inventarizácie TTSK nepostupoval v zmysle tohto zákona.

TTSK nepostupoval v zmysle zákona o majetku vyšších územných celkov, keď neužíval svoj majetok v súlade s týmto zákonom a nepostupoval hospodárne, efektívne a účinne v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Najviac nedostatkov v oblasti dodržiavania interných predpisov bolo zistených v oblasti dodržiavania Zásad hospodárenia, kde TTSK nepostupoval v súlade so zásadami pri predaji hnutel'ného majetku a pri nakladaní s pohľadávkami.

Odporúčania NKÚ SR na odstránenie zistených nedostatkov

- zabezpečiť preukázateľnosť účtovníctva v zmysle zákona o účtovníctve a to dokladovaním súpisov vykonaných prác k účtovným prípadom, dodržiavať náležitosti inventarizačných zápisov podľa zákona o účtovníctve,
- využívať všetky právne prostriedky na ochranu majetku, zabezpečiť hospodárnosť pri predaji hnutel'ného majetku,
- prepracovať smernicu o Zásadách hospodárenia v časti nakladanie s pohľadávkami, týkajúcu sa lehôt vymáhania pohľadávok a odpisovania